

ZÖLD KÖZBESZERZÉSI FÜZETEK / 09.

Az ökocímkék közbeszerzésekben történő alkalmazásáról

A hazai közbeszerzési szabályozás az uniós irányelvekkel összhangban évek óta lehetővé teszi az ökocímkék alkalmazását a közbeszerzési eljárásokban, ugyanakkor az érintettek nem ismerik kellően az ebben rejlő lehetőségeket. A közbeszerzésekről szóló 2015. évi CXLI. törvényben (a továbbiakban: Kbt-ben) meghatározott követelményeknek megfelelő címkékre – így az ökocímkékre is – más védjegyekhez (pl. márkajelzésekhez) képest speciális szabályozás irányadó. E címkék megkönnyítik a műszaki leírás összeállítását, illetve a szerződés teljesítésével kapcsolatos feltételek, továbbá az értékelési szempontok rögzítését.

Az ajánlatkérők a követelményeknek megfelelő címkéket nem csak kivételesen, nem csak abban az esetben alkalmazhatnak, ha más módon nem lehetséges

a szerződés tárgyának kellően pontos és érthető leírása. Ezen túlmenően e címkék előírhatóak a tartalmi követelmények részletezése nélkül is (a beszerzés tárgyához kötöttség követelményének megvalósulása esetén). Továbbá az ajánlatkérőknek a címkének való megfelelés igazolása körében nem kell minden egyenértékű bizonyítékot elfogadniuk, csak az egyenértékű címkét, továbbá, amennyiben az ajánlattevő igazolja, hogy rajta kívül álló ok miatt nem állt módjában időben a címke megszerzése, az egyéb bizonyítékokat.

Az ökocímkék alkalmazásáról a Közbeszerzési Hatóság keretében működő Tanács 2024. május 9-én útmutatót adott ki, összefoglalva a hazai közbeszerzési szabályozás által kínált lehetőségeket és az ökocímkékkel kapcsolatos legfontosabb tudnivalókat.¹

¹ <https://www.kozbeszerzes.hu/kozbeszerzesek-az/magyar-jogi-hatter/a-kozbeszerzesi-hatosag-utmutatoi/a-kozbeszerzesi-hatosag-kerete-ben-mukodo-tanacs-utmutatoja-az-okocimkek-kozbeszerzesekben-torteno-alkalmazasarol/>

I. HOGYAN HASZNÁLHATÓAK A CÍMKÉK A KÖZBESZERZÉSEKBEN?

A Kbt. az **értékelési szempontok, illetve a szerződés teljesítésével kapcsolatos feltételek, valamint a műszaki leírás meghatározása tekintetében** – az uniós irányelvekkel összhangban álló feltételekkel – kifejezetten rögzíti a különböző típusú, fajtájú **címkék** használatának lehetőségét. **Így az ajánlatkérők**

a speciális környezeti, szociális illetve egyéb jellemzővel bíró közbeszerzéseik során a műszaki leírás, a szerződés teljesítési feltételei illetve az értékelési szempontok meghatározása során is támaszkodhatnak a címkékre.

A Kbt. 59. § (1) bekezdése ehhez a következő **feltételeket** támasztja:

- a. a címkére vonatkozó követelmények csak olyan jellemzőt érintenek, amely a szerződés tárgyához kapcsolódik, és amely alkalmas a szerződés tárgyától megkövetelt jellemzők leírására;
- b. a címkére vonatkozó követelmények objektív módon ellenőrizhető és megkülönböztetéstől mentes szempontokon alapulnak;
- c. a címkét olyan nyílt és átlátható eljárás keretében fogadják el, amelyben valamennyi érdekelt fél – ideértve a kormányzati szerveket, a fogyasztókat,
- d. a címke megszerzése valamennyi érdekelt fél számára lehetséges;
- e. a címkére vonatkozó követelményeket olyan harmadik fél határozza meg, amelyre a címkét kérelmező gazdasági szereplő nem tud befolyást gyakorolni;

A Kbt. 59. § (1) bekezdése b)-e) pontjai tehát azokat az *alapvető címkézési követelményeket* rögzítik, melyek garantálják, hogy a címke valóban alkalmas arra, hogy *objektíve tanúsítsa bizonyos követelmények meglétét, azaz a címke követelményei ellenőrizhetőek és megkülönböztetéstől mentesek legyenek, azokat megfelelő eljárás keretében fogadták el, a megszerzés lehetősége nyitott legyen az érdekeltek számára és a követelményeket objektív módon fogadta el egy harmadik, befolyástól mentes fél.*

A Kbt. 59. § (2) bekezdése szerint, ha az ajánlatkérő nem írja elő, hogy az építési beruházásnak, árunak vagy szolgáltatásnak a címkére vonatkozó valamennyi követelményt teljesítenie kell, akkor a teljesítendő vagy az értékelés során figyelembe veendő címkézési követelményeket kell megadnia.

A Kbt. 59. § (2)-(4) bekezdései lehetőséget adnak arra az ajánlatkérőknek, hogy *konkrét címke* használatával adják meg elvárásaikat, amennyiben *a címkére vonatkozó valamennyi követelmény csak olyan jellemzőket érint, amelyek esetében teljesül a közbeszerzés tárgyához való kapcsolódás követelménye.* Amennyiben a címke bár megfelel e feltételeknek, de a közbeszerzés tárgyához nem kapcsolódó követelményt is előír, az ajánlatkérők nem követelhetik meg a címkét,

hanem a címke részletes specifikációjára, annak megfelelő részeire támaszkodva adhatják meg pontosan az általuk kért műszaki követelményeket.

A címkék alapján történő követelmények megadása során a szerződés tárgyához kötöttségen és a megfelelő címkére támaszkodás követelményén túlmenően a Kbt. 59. § (3) bekezdése alapján az is fontos elvárás, hogy az ajánlatkérőnek a követelményeknek való megfelelés vizsgálata során *az egyenértékű címkét*, illetve amennyiben a megfelelő címke megszerzésére határidőn belül nincs mód, *az egyéb, a követelmények teljesítésének bizonyítására alkalmas eszközöket* is el kell fogadnia. Az egyéb bizonyítékok körében a Kbt. a gyártói dokumentációt emeli ki, ugyanakkor további olyan dokumentumok és igazolások is elfogadhatóak, melyek jellegűknél és tartalmuknál fogva alkalmasak lehetnek arra, hogy az előírt követelmény kapcsán kellően konkrét és hiteles információval szolgáljanak, így például az adott ágazatban jellemzően elérhető műszaki rajzok és műszaki dokumentációk.²

Mivel az ajánlatkérő köteles az egyenértékű címkézési követelményeknek megfelelő címke elfogadására, a „vagy azzal egyenértékű címke” kifejezést az értékelési szempontnál szereplő címke esetén is javasolt megjelenítenie.

² Nagykommentár a közbeszerzési törvényhez, szerk. Dezső Attila, Wolters Kluwer, 2023, a Kbt. 59. §-hoz fűződő magyarázata

II. MELY CÍMKÉK HASZNÁLHATÓAK A KÖZBESZERZÉSEKBEN?

A közbeszerzési eljárásokban számos típusú címke használható, ezek közül a legjellemzőbb a környezetvédelmi címkék alkalmazása. A környezetvédelmi címkék lehetnek **európai, nemzeti vagy nemzetközi ökocímkék**.

A Kbt. 3. § 3. pontja az értelmező rendelkezések körében rögzíti a **címke fogalmát**, mely „*olyan dokumentum, bizonyítvány vagy tanúsítvány, amely igazolja, hogy az adott építmény, termék, szolgáltatás, folyamat vagy eljárás megfelel bizonyos követelményeknek*”.

A Kbt. ugyanakkor nem határozza meg az ökocímke fogalmát. Az uniós értelmezés szerint az **ökocímke** az áruk illetve szolgáltatások (termékek) megkülönböztetésére szolgáló **önkéntes környezetvédelmi címke, amely tanúsítja, hogy az adott termék megfelel a környezeti hatások csökkentésére vonatkozóan meghatározott kritériumoknak**. A kritériumok termékcsopontonként változóak.³

Az ökocímkéknek több típusa is ismert, a következők szerint:⁴

Több ágazatban alkalmazott, több követelménynek megfelelő címkék	Egy tárgykörhöz kapcsolódó címkék	Ágazatspecifikus címkék
<p>E címkék a legáltalánosabb, leggyakrabban használt környezetvédelmi címkék, melyek a termék vagy a szolgáltatás életciklusa során az azok környezeti hatására vonatkozó tudományos adatokon alapulnak, és különféle követelményegységeket határoznak meg minden egyes termék- vagy szolgáltatáscsoportra vonatkozóan.</p> <p>Ide sorolható például az uniós ökocímke, a Nordic Swan (Északi Hattyú), a Blauer Engel (Kék Angyal), az osztrák Umweltzeichen nevű ökocímke és a magyar Környezetbarát Termék védjegy is.</p> 	<p>Az egy tárgykörhöz kapcsolódó címkék egy vagy több meghatározott témakörhöz kötődnek, így például az energiahatékonysághoz kapcsolódó megfelelési követelményeken alapulnak.</p> <p>Ide tartozik például az uniós biocímke vagy az irodai berendezések Energy Star címkeje.</p> 	<p>Egyes ágazatokhoz kapcsolódóan is ismertek ökocímkék, így például e körbe sorolhatók az olyan szervezetek által működtetett erdőtanúsítási rendszerek, mint az FSC (Forest Stewardship Council) vagy a PEFC (Programme for the Endorsement of Forest Certification).</p>

³ https://environment.ec.europa.eu/topics/circular-economy/eu-ecolabel/about-eu-ecolabel_en, Hozzáférés: 2024. 03. 26.

⁴ Buying Green! A handbook on green public procurement, 2016, 13. oldal

A **Nemzetközi Szabványügyi Testület** öko-címkézéssel kapcsolatos szabványainak való megfelelés szempontjából is lehetséges a különböző öko-címkék kategorizálása. Eszerint megkülönböztethetünk I. típusú, II. típusú és III. típusú öko-címkéket.⁵

I. típusú öko-címkék	II. típusú, nem hivatalos öko-címkék és egyéb jelölések - környezeti állítások	III. típusú környezetvédelmi minősítések – Környezetvédelmi terméknyilatkozatok
<p>Az I. típusú öko-címkék azok, amelyek használatára való jogosultságot harmadik fél előre meghatározott szempontrendszer alapján állapítja meg, összetett kritériumok és harmadik fél által ellenőrzött adatok alapján, az MSZ EN ISO 14024 szabványnak megfelelően.</p> <p>Az I. típusú öko-címkék a legszigorúbb környezetvédelmi követelményeknek való megfelelést a termék, szolgáltatás teljes életciklusára vonatkozóan tanúsítják.</p> <p>Ide tartozik többek között az uniós öko-címke, a magyar Környezetbarát Termék védjegy, a Kék angyal, az Északi hattyú, a francia és az osztrák öko-címke is.</p> <p>Az I. típusú öko-címkékhez hasonlóak azok a címkék, melyek hasonlóan szigorú tanúsítási és ellenőrzési folyamaton alapulnak, ugyanakkor a környezetbarát jelleget nem összetett kritériumrendszer, hanem a termék egy kiemelt tulajdonsága vonatkozásában tanúsítják. Ezek között is számos széles körben ismert címkét találhatunk, mint az FSC és a PEFC (fa és fából készült termékek), Energy Star (irodai berendezések), Fairtrade, Öko-tex, Európai Unió öko-termékek.⁶</p> <p>Elsősorban az I. típusú öko-címkék alkalmazhatóak a közbeszerzési eljárásokban, hiszen ezek felelnek meg a Kbt. 59. § (1) bekezdésében foglalt összes feltételnek</p>	<p>A II. típusú címkék közé tartoznak a gyártók, forgalmazók, importőrök információs célú saját nyilatkozatai, amelyek csak egyetlen környezetvédelmi szempont alapján minősítik a terméket, a minősítési szempontot pedig a gyártó vagy forgalmazó választja meg (MSZ EN ISO 14021 szabványnak megfelelően).</p> <p>Ilyenek például az olyan állítások, hogy a termék szétszerelhetőre tervezett, újrahasznosítható, komposztálható, megnövelt élettartamú, újrahasznosított anyagot tartalmaz, csökkentett energia- vagy vízfogyasztású, mentes valamitől stb. Az állítások mellett gyakran ábrákat, logókat is feltüntetnek. Az állítások megbízhatósága érdekében azonban a vonatkozó szabvány előírja, hogy az állítások legyenek pontosak, megalapozottak és igazolhatóak, és ne legyenek félrevezetőek. Az általános „környezetbarát”, „természetbarát”, „ózonbarát”, „zöld”, „nem szennyező”, „fenntartható” stb. állítások helyett a termék konkrét környezetbarát tulajdonságaira kell a figyelmet felhívni (pl. „100%-ig újrahasznosított anyagból készült”, „klórmentes” stb.) A szabvány azt is előírja, hogy az állítást alátámasztó információkat kérésre bárki számára hozzáférhetővé kell tenni.</p> <p>Tekintettel arra, hogy e II. típusú címkék esetében nem harmadik fél által előre meghatározott szempontok alapján történik az alkalmazhatóság meghatározása, e jelölések a közbeszerzési eljárásokban nem alkalmazhatóak.</p>	<p>A III. típusba sorolható környezetvédelmi nyilatkozatok strukturált, számszerűsített adatokkal jellemzik egy termék környezeti teljesítményét, megkönnyítve a termékek környezeti teljesítményének az objektív összehasonlítását.</p> <p>A nyilatkozatban szereplő paramétereket független harmadik fél választja ki, a nyilatkozattevők összegyűjtik a kért adatokat, amelyek helyességét független harmadik fél ellenőrzi. Ezek a nyilatkozatok hitelesen leírják a termék környezeti teljesítményét, de nem értékelik, nem kapcsolódik hozzájuk teljesítmény elvárás. Tájékoztatnak az objektív adatokról, az értékelést pedig a vásárlónak, a beszerzőnek vagy a felhasználónak kell elvégeznie. Emiatt ezeket a nyilatkozatokat valójában nem lehet „minősítésnek” nevezni.</p> <p>Az ilyen nyilatkozatok egy egyre fontosabb csoportját jelentik a Környezetvédelmi Termék Nyilatkozatok (Environmental Product Declaration – EPD). A Környezetvédelmi Termék Nyilatkozatok felhasználhatók egy-egy termék teljes életciklusa során fellépő környezeti hatások leírására, de akár egy-egy konkrét környezeti hatás vagy egy teljes ágazat környezeti hatásának a bemutatására is.</p> <p>Az ISO III. típusú nyilatkozatok egy sajátos példája a mindenki által ismert, számos háztartási gépen megtalálható energiacímke, amelyik a teljes életciklust és sokféle környezeti tényezőt figyelembe vevő Környezetvédelmi Termék Nyilatkozatoktól eltérően egyetlen környezeti tényező, az energiafogyasztás szempontjából jellemzi a terméket. A címke osztályba sorol, de nem húzza meg a határt a környezetbarát és a nem környezetbarát eszközök között.</p>

⁵ https://www.okocimke.hu/sites/default/files/2023-11/okocimke_kiadvany_2023.pdf

⁶ <https://xn--krnyezetvdelem-jkb3r.hu/onkentes-minosito-rendszerek-okocimkek-emas>, Hozzáférés: 2024. 06. 02.

A <https://www.ecolabelindex.com/> oldalon elérhető adatbázis segítséget nyújthat a különböző öko címkék kategorizálásában.

A fentieknek megfelelően elsősorban az **I. típusú öko címkék alkalmazhatóak a közbeszerzési eljárásokban**, hiszen ezek felelnek meg a Kbt. 59. § (1) bekezdésében foglalt összes feltételnek. Az ilyen öko címkével rendelkező áruk és szolgáltatások más, hasonló igényt kielégítő termékeknél bizonyítottan alacsonyabb környezeti terhelést okoznak, azaz e termékek beszerzése összhangban áll a környezetbarát közbeszerzési célkitűzésekkel.

Az I. típusú öko címkék kétféle célra is használhatók: **egyrészt a címkék minősítő követelményei alapul szolgálhatnak a műszaki leírás környezetvédelmi követelményeihez, az ajánlatok környezetvédelmi szempontból történő értékeléséhez és a szerződésben alkalmazott környezetvédelmi feltételekhez, másrészt a címke a kritériumoknak való megfelelést is bizonyítja.**

Az ajánlatkérő hivatkozhat közvetlenül az öko címkére a műszaki leírásában. Ebben az esetben teljesíteni kell a címke által előírt összes követelményt. Ha az ajánlatkérő nem tartja szükségesnek a beszerzés

tárgyával összefüggésben a címke által tanúsított összes követelmény meglétét, vagy az öko címke olyan követelményeket is tanúsít, melyek nem kapcsolódnak a szerződés tárgyához, akkor ajánlatkérőnek a műszaki leírásban kellő pontossággal meg kell adnia, hogy mely követelmények teljesítését várja el az ajánlattevőktől.

A címkék használata megkönnyíti a követelmények teljesítésének igazolását, hiszen az ajánlattevő a kérdéses címkével egyszerűen igazolni tudja a megfelelést. Természetesen az ajánlattevőnek lehetősége van egyéb egyenértékű címkével, vagy más megfelelő bizonyítási eszközzel is igazolnia azt, hogy a követelmények teljesülnek, amennyiben a címke megszerzésére rajta kívül álló okból határidőben nincs mód.

Az öko címke követelmények ugyanakkor minden egyes kritériumnál feltüntetik a kritériumok teljesítésének igazolási módját (értékelési és ellenőrzési követelmények), amelyek az ajánlatkérők számára támpontot nyújthatnak azokra az esetekre, amikor az ajánlatkérő nem a címke által előírt összes követelményt írja elő a műszaki leírásban, hanem csak néhány kiválasztott követelményt, és ezek teljesülését kell ellenőriznie.

III. A MAGYAR KÖRNYEZETBARÁT TERMÉK VÉDJEgy, MINT NEMZETI ÖKOCÍMKE

A környezetbarát minősítés és tanúsítás célja a környezet iránti felelősségtudat erősítése, a gyártók, forgalmazók ösztönzése a környezeti szempontból kedvezőbb tulajdonságokkal rendelkező termékek és eljárások bevezetésére, illetve a fogyasztók tájékoztatása a minősített termékekről és szolgáltatásokról.

A termékek és szolgáltatások környezetbarát vagy környezetkímélő minőségét környezetbarát megkülönböztető jelzéseként tanúsító **Környezetbarát Termék védjegy**, mint nemzeti ökocímke rendszere 1994 óta működik hazánkban.

A Környezetbarát Termék védjegy termékek és szolgáltatások környezetbarát jellegét tanúsító jel, a Szellemi Tulajdon Nemzeti Hivatalnál lajstromozott védjegy.

A nemzeti ökocímke rendszer működtetését a *környezetbarát, környezetkímélő megkülönböztető jelzés használatának feltételrendszeréről* szóló **29/1997. (VIII. 29.) KTM rendelet** alapján a HungaroMet Magyar Meteorológiai Szolgáltató Nonprofit Zártkörűen Működő Részvénytársaság (a továbbiakban: HungaroMet Nonprofit Zrt.) végzi.

ÖKOCÍMKE HASZNÁLATI JOGÁNAK MEGSZERZÉSE HAZÁNKBAN

Mind a magyar nemzeti, mind az uniós ökocímke pályázati úton nyerhető el, megszerzésüknek feltételei és a címkével kapcsolatos valamennyi információ elérhető a <https://www.okocimke.hu/> honlapon.

A HungaroMet Nonprofit Zrt. Ökocímke Tanúsító Irodájának feladata a magyar „Környezetbarát Termék” védjegy és az uniós ökocímke elnyeréséért benyújtott pályázatok értékelése a vonatkozó magyar és uniós jogszabályok alapján.

A pályázatokat a HungaroMet Nonprofit Zrt.-nek kell benyújtani. **A címkehasználat jogát a környezetvédelemért felelős miniszter ítéli oda.** A jogot legfeljebb a vonatkozó feltételrendszer érvényességi idejéig lehet megszerezni. Az időtartam lejártá után a védjegyhasználati jog egyszerűsített eljárás keretében

meghosszabbítható (amennyiben a feltételrendszer követelményei nem változtak). Sikeres pályázat esetén a HungaroMet Nonprofit Zrt. címkehasználati szerződést köt a pályázóval, és a címkehasználat ideje alatt a szerződés alapján ellenőrzi, hogy a termék folyamatosan megfelel-e a követelményeknek. A címkehasználati szerződés hatálya a minősítési feltételrendszer érvényességi ideje. A követelmények felülvizsgálata vagy érvényességének meghosszabbítása után a szerződés meghosszabbítható, ha a termék továbbra is megfelel az érvényes követelményeknek.

Az uniós ökocímke használati jogának elnyerésére jelenleg 25, míg a magyar nemzeti Környezetbarát Termék védjegy használati jogának elnyerésére jelenleg 19 termék illetve szolgáltatás esetében áll rendelkezésre kidolgozott követelményrendszer.

IMPRESSZUM

Közbeszerzési Hatóság

1026 Budapest, Riadó u. 5.; Pf. 166.; kapcsolat@kt.hu; 06-1-882-8500

Felelős kiadó:

Dr. Kovács László PhD elnök

Felelős szerkesztő:

Dr. Havas-Kovács Gabriella főosztályvezető, Fenntarthatóság
és Nemzetközi Kapcsolatok Főosztálya

A kiadvány grafikai megvalósításáért felelős:

Classmate Studio Kft.

A kiadvány a HungaroMet Nonprofit Zrt. Ökocímke Tanúsítási Irodájának szakmai támogatásával készült.

A kézirat lezárva: 2024. június 5.

Közbeszerzési Hatóság
Fenntartható Magyarországért Program